

Turkish Higher Education Profile in the Context of Covid-19 Studies

Özüm EĞİLMEZ¹ & Gözde KOCA²

Keywords
COVID-19, Higher Education, Strategic Management, Bibliometric Analysis.

Abstract

COVID-19 Pandemic, which marked the first quarter of 2020, has profoundly influenced numerous concepts and operations, especially in higher education. Education policies, change and sustainability concepts are listed as factors affecting higher education strategies. In the context of higher education, a portfolio of the COVID-19 pandemic in the context of academic studies will shed light on the future strategies and policies of the institution. With the help of the R program, the Web of Science collection, which includes the most comprehensive and most influential magazines in the world, will be scanned and the global academic competition status of academicians will be discussed within the framework of Turkish higher education. For this reason, this research will provide information in the process of creating a strategic vision that will make a picture of the current situation and make the future more specific by examining the studies done by Turkish academics in the international arena. As a result of the bibliometric analysis, it underlines that we are included in the WOS literature in the field of medicine, but that we have not yet had publications in the field of social sciences.

Article History

Received
8 Sep, 2020
Accepted
30 Sep, 2020

Covid-19 Çalışmaları Bağlamında Türk Yükseköğretim Profili

Anahtar Kelimeler

COVID-19, Yükseköğretim, Stratejik Yönetim, Bibliyometrik Analiz.

Özet

2020 yılı ilk yarısına damga vuran COVID-19 Pandemisi, yükseköğretim başta olmak üzere sayısız kavramı ve işleyişi derinden etkilemiştir. Eğitim politikaları, değişim ve sürdürülebilirlik kavramları yükseköğretim stratejilerini etkileyen faktörler olarak sıralanmaktadır. Yükseköğretim bağlamında COVID-19 pandemisinin akademik çalışmalar bağlamında bir portföyünün çıkarılması, kurumun gelecek stratejileri ve politikaları yönünde ışık tutacaktır. R programı yardımıyla, dünyanın en kapsamlı ve etki faktörü en yüksek dergilerinin yer aldığı Web of Science koleksiyonu taranarak, Türk yükseköğretimi çerçevesinde akademisyenlerin küresel akademik rekabet durumları da tartışılacaktır. Bu sebeple bu araştırma, uluslararası alanda Türk akademisyenler tarafından yapılan 299 çalışmanın incelenmesi ile mevcut durumun bir resmini çıkarıp geleceği daha belirli kılacak stratejik bir vizyon oluşturulması sürecinde bilgi sağlayıcı olacaktır. Yapılan bibliyometrik analiz sonucunda, tıp alanında WOS literatüründe yer aldığımız, ancak sosyal bilimler alanında henüz ilgili konuda yayın sahibi olmadığımızın üstü çizilmektedir.

Makale Geçmişi

Alınan Tarih
8 Eylül 2020
Kabul Tarihi
30 Eylül 2020

¹ Corresponding Author. ORCID: 0000-0001-5251-5629. Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali

Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ozum.egilmez@bilecik.edu.tr

² ORCID: 0000-0001-6847-6812. Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, gozde.koca@bilecik.edu.tr

1. Giriş

Aralık 2019'da COVID-19 hastalığının ortaya çıkmasından ve pandemi olarak isimlendirilmesinden bu yana dünya üzerindeki hastalığa yakalanan kişi sayısı 12 milyonu geçmiş ve yayılım 200'den fazla ülkede görülmüştür. 11 Mart 2020 tarihinde pandemi (küresel salgın) ilan edilmesinin ardından, ülkeler, virüsün yayılmasını önlemek adına sokağa çıkma yasağı (lockdown) stratejisi uygulamıştır. Dünya üzerinde ortak olarak eğitim-öğretim faaliyetleri yüz-yüze eğitim kalıbından çıkarılarak, uzaktan eğitim dönemine hızlıca bir geçiş yaşanmıştır. Yaklaşık 800 milyon okula giderek öğretim alan bir çoğunluk, eğitim kurumlarının kapanması ile belirsiz bir döneme tanık olmuşlardır. UNESCO (2020) raporuna göre Türkiye özelinde 24,921.925 öğrenci (ilk, orta, lise ve yükseköğretim) küresel salgından etkilenmiştir. Böylesi bir durum, uzaktan öğretimin faydalarını araştırma, dijital stratejilerin işlevselliği, uzak öğretim ile kurum arası etkileşimin devamlılığının sağlanması gibi birçok araştırma sorunsalını doğurmuştur (Manzoor, 2020; Kumar, 2020; Gonzalez, 2020; Strielkowski, 2020). Bu makalenin ele alındığı Temmuz 2020 tarihinden itibaren, yabancı literatürde olduğu gibi benzer çalışmalar yaygınlaşacağı, akademik adreslerimize gönderilen anket sayılarının artması gözlemi ile desteklenmektedir. Bu artışın sebebi ise dünya üzerinde normalleşmenin başlaması ve akademisyenlerin de bireysel yaşam kaygılarından bir nebze olsun sıyrılarak asıl işlerine dönmeleri olduğu varsayılabilir. Bu çalışmanın yazarları da COVID-19 konusunda sayısız etkileyen ve etkilenen faktörün bilincinde olarak bir çalışma yapma motivasyonu içerisine girmişlerdir. Özellikle akademik anlamda yapılan makaleler ve uluslararası SAGE ve ELSEVIER, ülkemiz genelinde DergiPark gibi platformların açık olması, her yeni gün yapılan çalışma sayısının artışı ve e-mail adreslerimize düşen uyarılar vb. uyarıcılara maruz kalarak, ülkemiz yükseköğretim özelinde yapılan çalışmaların genel görüntüsünü ortaya çıkarmak ve gelecek günleri daha belirli kılabilmek adına aşağıdaki araştırma sorunsallarından yola çıkarak Türk akademisyenlerinin yayınları bağlamında bibliyometrik bir analiz yapmayı uygun görmüşlerdir:

- Virüsün öldürücülüğü söz konusu olduğundan tıp alanında yapılan çalışmaları olağan kabul ettik. Ancak sokağa çıkma yasağında, zamanla birçok kaygının belirmesine şahit olduk. Acaba bu konuda yapılan çalışmalar hangi disiplinler bağlamında yapılıyor/yapılmalı?
- Dijitalleşmenin eğitim ve öğretim stratejilerinin belirlenmesindeki etkileri nelerdir?
- Yenilik ve değişimin paydaşlarca adaptasyonu nasıl oluyor/olacak?
- Daha fazla uzaktan çalışma isteği ve imkanı doğdu. Konunun sağlayıcı ve kullanıcı tarafları bakımından araştırılması gerekliliği,
- İnsanın köşe taşı olduğu tüm bilim dallarında yaşanan değişimin özellikle sosyal bilimler bağlamında evrilmesi nasıl olacak?
- Yaklaşık 1 milyon kişinin (1 Ekim global rakamları) ölümüyle sonuçlanan ve hali hazırda devam eden bir salgın ile sosyal/mesafeli yeni bir yaşam nasıl olmalı/nasıl olacak/yeni normal için yeni stratejiler nasıl geliştirilmeli?

2. Veri ve Metodoloji

Web of Science, dünyanın en büyük ve en kapsamlı bilgi kaynakları koleksiyonudur. Doğa bilimleri, mühendislik, biyotıp, sosyal bilimler vb. alanlarda 11.000'den fazla, yüksek etkili akademik dergi içermektedir. Bu makalede, veri kaynağı olarak Web of Science(WOS) veritabanındaki Web of Science™ çekirdek koleksiyonu kullanılmaktadır. Konu, COVID-19 ve ülke Türkiye olarak kısıtlanıp, tüm indekslerde tarama yapılmıştır. Arama formülü "TOPIC: (COVID-19), Refinedby: COUNTRIES/REGIONS: (TURKEY) Timespan: All years. Indexes: SCI-EXPANDED, SSCI, A&HCI, CPCI-S, CPCI-SSH, BKCI-S, BKCI-SSH, ESCI" olarak tanımlanarak, 299 yayın (doküman) incelenmiştir.

Standart bibliyometrik analiz herhangi bir konu hakkında literatür bilgisini ölçmek için uygulanmakta ve süreci çalışma tasarımı, veri toplama, veri analizi, veri görselleştirme ve yorumlama olmak üzere beş adım içermektedir. Bibliyometrik için birçok program bulunmakla birlikte (Citespace, WosViewer vb.), R diline dayanan yazılım paketleri de bulunmaktadır.

R diline dayalı olarak geliştirilen Bibliometrix yazılım paketi, Profesör Massimo Aria tarafından 2017 yılında geliştirilmiştir. Bu paket, Scopus ve Web of Science veritabanlarındaki belgeler üzerinde istatistiksel analizler gerçekleştirebilmektedir. Çeşitli bilimsel haritalama araçlarının görselleştirme yeteneklerini bir araya getiren Bibliometrix, tam bir literatür bilgisi analizi ve sonuçların görselleştirilmesini sağlamaktadır. Bibliometrix yazılım paketinin ikincil gelişimi Biblioshiny olarak gerçekleşmiştir. İki paket arasındaki fark, Bibliometrix yazılım paketinin çalışma modunun kod komutlarından oluşması, Biblioshiny yazılım paketinin ise web tabanlı bir çevrimiçi veri sunmasıdır. Biblioshiny yazılım paketi, kullanıcıların etkileşimli bir web arayüzünde ilgili bibliyometrik ve görsel analizleri yapmalarına olanak tanımakta ve kullanıcının bilgi giriş yoğunluğunu ve kullanım eşliğini büyük ölçüde azaltmaktadır.

Bu makalede, Biblioshiny yazılım paketi, Türkiye'deki akademisyenler tarafından yapılan COVID-19 alanındaki araştırmaların durumunu ve eğilimlerini analiz etmek ve görselleştirmek için kullanılmaktadır. WOS'tan alınan dökümanlar ile araştırma gücü (ülke, yazar, dergi), araştırma noktaları ve temaları açısından Türkiye'deki akademisyenler tarafından yapılan COVID-19 çalışmalarının temel şekli açıklanmaktadır. Ayrıca, gelecekte Türkiye'de yapılacak olan COVID-19 araştırmaları için referanslar ve öneriler sunulmaktadır.

3. Bulgular

Bu çalışma, 2020 yılının ilk yarısında küresel anlamda etki yaratan COVID-19 hastalığı ile ilgili Türkiye'deki akademisyenler tarafından yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. İlk adımda analizin tanımlayıcı istatistikleri belirlenmiş ve bu istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1'den de anlaşılacağı gibi yayınlar 2020 yılının ilk yarısına ait olmakla birlikte 299 tanedir. Bu yayınlar 156 farklı kaynaktan çekilmiş olup, kullanılan referans sayıları 6674 ve yayın başına ortalama atıf sayısı 0,5987 olarak bulunmuştur. Yayın türleri incelendiğinde neredeyse yarısının makalelerden (124) oluştuğu gözlenmektedir. Bu yayınlarda 422 Keywords Plus (ID) ve 711 Author's

Keywords (DE) kullanıldığı görülmüştür. İncelenen yayınlarda bulunan toplam yazar sayısı 1268'dir. Bu yayınların 39'u tek yazarlı, 1229'u ise çok yazarlıdır. Yazar başına düşen yayın sayısı 0,236, yayın başına düşen yazar sayısı 4,24, Yayın başına düşen ortak yazar sayısı 4,9 ve işbirliği endeksi 4,75 olarak bulunmuştur. İncelenen yayınların 280'ni İngilizce ve 19'u Türkçe yazılmıştır. Burada altı çizilmesi gereken olgu, çalışmaların çok yazarlı olup, sadece 299 yayının içerisinde Türk akademisyenlerinin bulunmasıdır.

Tablo 1: Tanımlayıcı istatistikler

Veriler Hakkında Ana Bilgiler	
Zaman Aralığı	2020:2020
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar, vb.)	156
Yayın Sayısı	299
Yayın başına ortalama atıf	0,5987
Referanslar	6674
Yayın Türleri	
Makale	72
Makale; erken görünüm	52
Editoryal materyal	25
Editoryal materyal; erken görünüm	12
Mektup	27
Mektup; erken görünüm	21
Eleştiri	76
Eleştiri; erken görünüm	14
Yayın İçerikleri	
Keywords Plus (ID)	422
Author's Keywords (DE)	711
Yazarlar	
Yazar sayısı	1268
Tek yazarlı yayınlar	39
Çok yazarlı yayınlar	1229
Yazarlar İşbirliği	
Yazar başına düşen yayın sayısı	0,236
Yayın başına düşen yazar sayısı	4,24
Yayın başına düşen ortak yazar sayısı	4,9
İşbirliği Endeksi	4,75

Türkiye'de bir yükseköğretim kurumunda çalışan ve COVID-19 konusunda en üretken olan yazarlar analiz edilmiş ve bulguları (COVID-19 konusunda 3 ve 3'ten fazla yayın sahibi) Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: COVID-19 konusunda en üretken olan yazarlar

Yazar	Yayın Sayısı	Yazar	Yayın Sayısı
Cüre, E.	8	Emiralioglu, N.	3
Cüre, M.C.	8	Gürkan, C.G.	3
AL-Najjar, H.	5	Karadoğan, D.	3
AL-Rousan, N.	5	Kaya, F.	3
Tursen, Ü.	5	Kutlu, O.	3
Akgün, M.	4	Marım, F.	3
Eyüboğlu, T.S.	4	Metin, A.	3
Gürsoy, T.R.	4	Özakıncı, H.	3
Haberal, M.	4	Özaras, R.	3
İlhan, M.N.	4	Öztürk, S.	3
Küçük, A.	4	Şerifoğlu, İ.	3
Türsen, B.	4	Tezer, H.	3
Yüksel, A.	4	Töreyn, Z.N.	3
Akyıl, F.	3	Uzun, C.	3
Arıkan, H.	3	Yıldırım, M.	3
Azap, A.	3		

Tablo 2 incelendiğinde 3 ve 3'ten fazla yayını olan 31 yazar olduğu ve en üretken olan yazarların 8 yayın ile Cüre, E. ve Cüre, M.C. olduğu görülmüştür. İlgili tabloda görülen yazarlar incelendiğinde çoğunun tıp alanında çalıştığı belirlenmiştir. Al-Najjar ve Al-Rousan, Gelişim Üniversitesi'nde görev yapmaktadırlar. Yayınları ise matematiksel modelleme kullanarak pandeminin yayılımını tahmin etmek üzerinedir, ancak yayınlarının çıktığı yine fen - tıp bilimleri bağlamında değerlendirilmektedir.

Şekil 1'de ise analize söz konusu yazarların çalışma alanları verilmiştir.

Şekil 1: Yazarların çalışma alanları

Şekil 1'de yer alan çalışma alanları incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun genel tıp (61) alanında olduğu görülmüştür. Daha sonra dermatoloji (18), cerrahi (16), biyoloji (14) gibi çalışma alanlarının geldiği belirlenmiştir. Ancak genel anlamda bakıldığında tıp temel bilimlerinin yoğunluğu dikkat çekmektedir. Tablo 3'te yayınların özetlerinde en fazla tekrarlanarak, ilk 10'da yer alan terimler verilmiş

olup, Şekil 2’de ise bu kelimelerin sayısal yoğunluklarının görselleştirilmiş hali görülmektedir.

Tablo 3: Yayınların özetlerinde en fazla tekrarlanan terimlerin frekansları

Terimler	Frekans	Terimler	Frekans
covid	463	sarscov	112
disease	201	health	104
patients	195	respiratory	104
pandemic	172	treatment	86
coronavirus	154	infection	83

Şekil 2: Yayınların özetlerinde en fazla tekrarlanan terimlerin yoğunluğu

Tablo 3 ve Şekil 2’den de görüldüğü gibi en çok tekrarlanan terim “covid (463)” olup, ikinci sırada “disease (201)” ve üçüncü soruda “patients (195)” terimlerinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca tablonun neredeyse tamamının tıp terimlerinden oluştuğu görülmüştür.

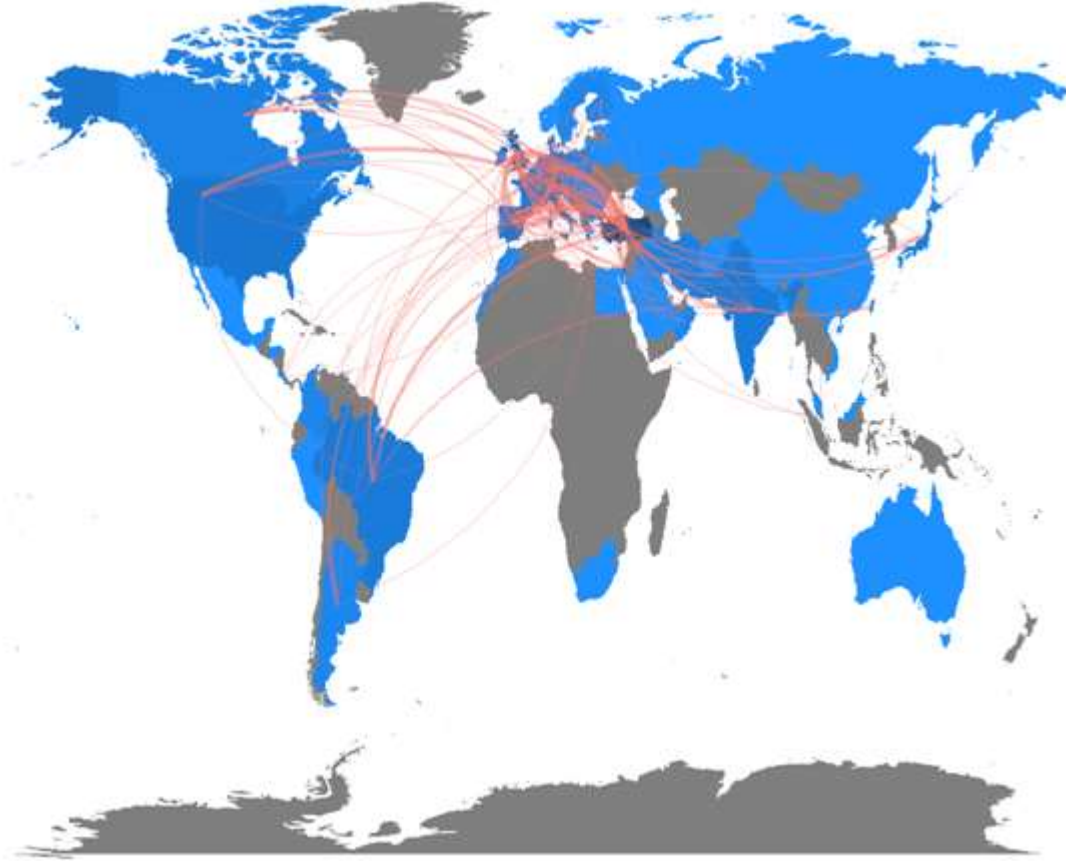
İlgili 299 yayının küresel anlamda çerçevesini çizebilmek adına Türk akademisyenlerin diğer akademisyenlerle yaptığı işbirlikleri analiz edilmiştir ve %60,95’inin 3 ve daha fazla ülke ile ortak çalışma yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Tablo 4’te Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda çalışan akademisyenlerin 3 ve 3’ten fazla bulunan işbirliklerine yer verilmiştir (tablonun kolay okunması adına ≥ 3 işbirliği tablolaştırılmıştır). Şekil 3’te ise bu işbirliklerinin yoğunluk haritası ortaya konulmuştur.

Tablo 4: Türkiye’de çalışan akademisyenlerin işbirlikleri

Diğer Ülke	Frekans	Yüzde	Diğer Ülke	Frekans	Yüzde
Birleşik Krallık	15	17,25	Japonya	4	4,6
İtalya	11	12,65	Hollanda	4	
İspanya	8	9,2	Pakistan	4	
Almanya	7	8,05	Tayvan	4	3,45
İsviçre	7		Avusturya	3	
ABD	7		Kanada	3	
Brezilya	5	5,75	Çekya	3	
Fransa	5		Yunanistan	3	
Hindistan	5		İran	3	
Danimarka	4	4,6	Polonya	3	
İsrail	4		Portekiz	3	

**3 ve ^3ten fazla yayını olanlar ele alınmıştır

Şekil 3: Türkiye’de çalışan akademisyenlerin işbirlikleri haritası

Tablo 4 ve Şekil 3 incelendiğinde en fazla işbirliğinin Birleşik Krallık (15) ile yapıldığı görülmüştür. İtalya (11) ikinci sırada, İspanya (8) ise işbirlikleri konusunda üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda çalışan akademisyenlerin, COVID-19 konusunda yayınlarının bulunduğu ilk 20’de yer alan kaynaklar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: COVID-19 konusunda ilk 20’de yer alan kaynaklar

Kaynaklar	Yayın Sayısı
GAZI MEDICAL JOURNAL	17
TURKISH JOURNAL OF MEDICAL SCIENCES	17
TURKISH JOURNAL OF BIOLOGY	12
TURKISH THORACIC JOURNAL	6
BALKAN MEDICAL JOURNAL	5
CLINICAL RHEUMATOLOGY	5
EURASIAN JOURNAL OF MEDICINE	4
EUROPEAN REVIEW FOR MEDICAL AND PHARMACOLOGICAL SCIENCES	4
EXPERIMENTAL AND CLINICAL TRANSPLANTATION	4
MEDICAL HYPOTHESES	4
TURKISH JOURNAL OF THORACIC AND CARDIOVASCULAR SURGERY	4
KLİMİK JOURNAL	3
MEDICAL BULLETIN OF SISLI ETFAL HOSPITAL	3
RHEUMATOLOGY INTERNATIONAL	3
TURKISH JOURNAL OF ANAESTHESIOLOGY AND REANIMATION	3
AMERICAN JOURNAL OF OTOLARYNGOLOGY	2
AMERICAN JOURNAL OF ROENTGENOLOGY	2
ARQUIVOS BRASILEIROS DE CARDIOLOGIA	2
BRAIN BEHAVIOR AND IMMUNITY	2
COMPUTERS IN BIOLOGY AND MEDICINE	2

Tablo 5 incelendiğinde, ilk 3’te yer alan kaynaklar “GAZI MEDICAL JOURNAL (17)”, “TURKISH JOURNAL OF MEDICAL SCIENCES (17)” ve “TURKISH JOURNAL OF BIOLOGY (12)” olarak tespit edilmiştir. Bu üç kaynakta da, frekansları itibariyle COVID-19 konusundaki yayınların yoğunlukta olduğu görülmüştür. Tablo 6’da ise COVID-19 konusunda yayın yapan Yükseköğretim kurumlarının yayın sayılarına yer verilmiştir.

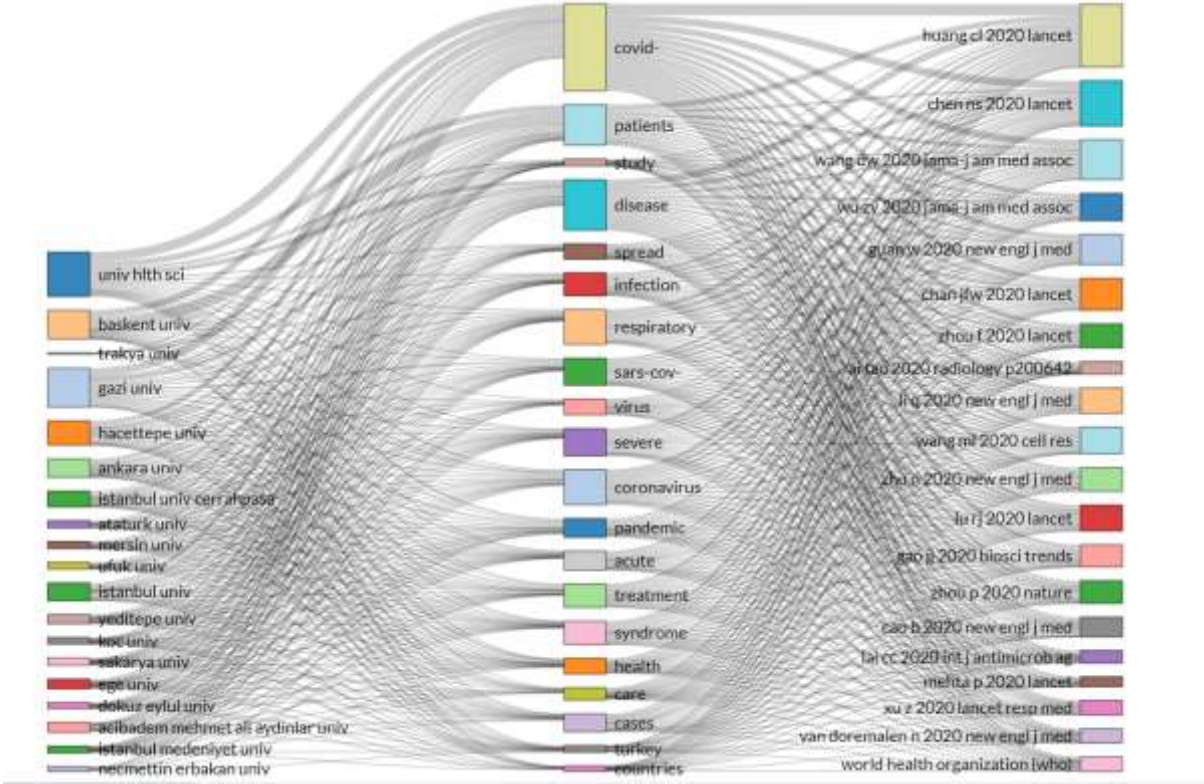

Tablo 6: COVID-19 Konusunda Yayın Yapan Yükseköğretim Kurumları ve Yayın Sayıları

Kurum/Üniversite Adı	Yayın Sayısı
Sağlık Bilimleri Üniversitesi	33
Gazi Üniversitesi	27
Başkent Üniversitesi	21
Hacettepe Üniversitesi	21
İstanbul Üniversitesi	20
Ankara Üniversitesi	18
Ege Üniversitesi	13
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	10
Atatürk Üniversitesi	9
İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi	9
Necmettin Erbakan Üniversitesi	8
Dokuz Eylül Üniversitesi	7
Mersin Üniversitesi	7
Yeditepe Üniversitesi	7
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	6
Koç Üniversitesi	6
Ota & Jinemed Hastanesi	6
Sakarya Üniversitesi	6
Ankara Şehir Hastanesi	5
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	5

Tablo 6 incelendiğinde, ilk 3'te yer alan yükseköğretim kurumları "Sağlık Bilimleri Üniversitesi (33)", "Gazi Üniversitesi (27)" ve "Başkent Üniversitesi (21)" olarak bulunmuştur. Bu üç kurum da, frekansları itibariyle COVID-19 konusunda en fazla yayına sahip olan üniversitelerdir. Benzer şekilde Tıp temel bilimleri eğitimi veren, tıp fakültelerine sahip ve dolayısıyla akademisyen sayısı fazla olan üniversitelerin bu listede çıkması oldukça normal olup, en fazla yayın yapanların sıralaması görülebilmektedir.

Şekil 4: Yayın Kurumu–Özet–Referans Temelli COVID-19 Çalışmaları Bağlantısı

Şekil 4’te görüleceği üzere Sağlık Bilimleri, Gazi ve Başkent Üniversiteleri ülkemiz kurumu/üniversitesi bağlamında ilk üç sırayı alarak yayınların özetleri içerisinde geçen kelimeler şeklin sol ve orta sütunlarında vurgulanmıştır (covid, disease, patients ilk üçü çekmektedir). Bununla beraber, sağ sütunda ise en fazla atıf yapılan yazar ve yayının kaynağı yer almaktadır. Atıf patlaması bağlamında Huang et al., 2020, Chen et al., 2020 ve Wang et al., 2020 ile ilk üç sırada yer almaktadır. Atıf başvurusunda bulunurken yazarın tanınırlığından ziyade, dokümanın yayınlandığı derginin itibarı daha önce gelmektedir. Bu anlamda ilk iki sırayı, dünyanın en köklü ve popüler bilim dergisi olan *The Lancet*’in yer almasının bir tesadüf olmadığını da altı çizilmelidir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, COVID-19 kapsamında, Türk akademisyenlerin yer aldığı yerli ve yabancı literatürde yayınlanmış 299 bilimsel çalışmaların sistematik bir değerlendirmesini amaçlamaktadır. Sonuçlar genel analiz verileri, anahtar kelime ve özet analizi, yayın analizi, atıf analizi bağlamında yansıtılmıştır. Bunun yanında sonuçların bazı kısıtlar dâhilinde değerlendirilmesi hatırlanmalıdır. Yazarların buradaki niyetleri, yükseköğretim ve eğitim alanlarında ilgili konu dâhilinde hangi alanlarda ilgili zaman aralığında çalışılmış ve çalışılabilir olma doğrultusunda gelecek çalışmalara kullanışlı ve/veya kullanılabilir bir kaynak yaratabilmektir. Yapılan bibliyometrik analiz bu anlamda tıp alanında WOS literatüründe yer aldığımız, ancak sosyal bilimler alanında henüz ilgili konuda yayın sahibi olmadığımızın üstünü çizmektedir. Ancak, öncü çalışmaların Çin menşeli oluşu, pandeminin yayılımı da göz önünde bulundurulur ise, zamanla hem tıp alanında sayıca artış olacağı, hem de henüz ihmal edilen sosyal bilimler alanının da

oluşacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla, kavramın daha iyi anlaşılması, bir takım küresel stratejileri (özellikle evden çalışma, çalışan sağlığı, dijital eğitim, uzaktan eğitim vb.) uygulanabilir ve sürdürülebilir kılmak adına Türk akademisyenlerinin yayın sayısı mevcut hali ile düşündürücüdür.

Yazarlar olarak bu çalışma ile umuyoruz ki, yükseköğretim çalışanları, karar vericileri ve yöneticileri için Web of Science'da yer alan COVID-19 konusu bağlamındaki araştırmalarla ilgili daha fazla bilgi edinmek isteyen okuyuculara yararlı bir kaynak olacaktır. Bu çalışma sınırlı ve değerli araştırma kaynaklarının, potansiyeli olan ve verimli olacağı inanılan alanlara yönlendirilmesine yardımcı olabilir.

4.1. Sınırlılıklar ve Gelecek Araştırmalar için Öneriler

Çalışma içinde geçen analizler ve yorumlar sadece ilgili veri çerçevesinde değerlendirileceğini bilinmektedir. İlk sınırlılık, kullandığımız R programına yazdığımız bir takım konu ve ülke kısıtı ile doğmaktadır. Burada yer alan çalışmalar yerel literatür dışında, uluslararası boyutta yapılan ve etki değeri yüksek dergilerde yayınlanan çalışmaları kapsamaktadır. Bu durum metodoloji bölümünde açıkça belirtilmiştir. İkinci olarak, yapılan sistematik değerlendirme yalnızca hakemli değerlendirme sonucu yayınlanan akademik araştırmaları kapsamakta, kamusal raporlar, bazı kuruluşların bağımsız araştırmaları ya da proje raporlarını kapsamamaktadır. Gelecek çalışmalar bu kısıtlar haricinde veya sadece yerli literatürde yayınlanan araştırmaları değerlendirebilir ve COVID-19 bağlamında bir diğer grup ve sayıları, konuları, analizleri bağlamında bir karşılaştırma yapılabilir. Sosyal bilimler alanında öğrenci, öğretici, akademisyen, çalışan ve yönetici bağlamında mutlak bir yükseköğretim literatürü oluşturulmalıdır. Bunun için ULAKBİM çerçevesinde değerlendirilen dergiler için alanları dahilinde COVID-19 özel sayı oluşturulması önerilebilir.

Kaynakça

- Chen, N., Zhou, M., Dong, X., Qu, J., Gong, F., Han, Y., Qiu, Y., Wang, J., Liu, Y., Wei, Y., (2020). Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *Lancet Lond. Engl.* 395, 507–513.
- González-Sanguino, C., Ausín, B., ÁngelCastellanos, M., Saiz, J., López-Gómez, A., Ugidos, C., & Muñoz, M. (2020). Mental health consequences during the initial stage of the 2020 Coronavirus pandemic (COVID-19) in Spain. *Brain, Behavior, and Immunity.* 87, 172-176.
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y., Zhang, L., Fan, G., Xu, J., Gu, X., 2020. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet* 395, 497–506.
- Kumar, D. N. S. (2020). Impact of Covid-19 on Higher Education. *Higher Education Digest.* [Erişim tarihi: 19.06.2020, <https://www.highereducationdigest.com/impact-of-covid-19-on-higher-education/>].
- Manzoor, A. (2020). Online Teaching and Challenges of COVID-19 for Inclusion of Persons with Disabilities in Higher Education. [Erişim tarihi: 19.06.2020, <https://dailymtimes.com.pk/595888/online-teaching-and-challenges-of-covid-19-for-inclusion-of-pwds-in-highereducation/>].
- Strielkowski, W. (2020). COVID-19 Pandemic and the Digital Revolution in Academia and Higher Education. Preprints, 2020040290 (doi: 10.20944/preprints202004.0290.v1).
- UNESCO (2020) Global monitoring of school closures caused by COVID- 19., [Erişim tarihi: 19.06.2020, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/>].
- Wang, D., Hu, B., Hu, C., Zhu, F., Liu, X., Zhang, J., Wang, B., Xiang, H., Cheng, Z., Xiong, Y., 2020. Clinical characteristics of 138 hospitalized patients with 2019 novel coronavirus–infected pneumonia in Wuhan, China. *Jama* 323, 1061–1069.

Strategic Research Academy ©

© Copyright of Journal of Current Researches on Social Science is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.